

Dariusz Korczakowski

Lokaty dwuwalutowe jako antidotum na niski poziom stóp procentowych ?

luty 2004

Niski poziom stóp procentowych dopinguje zarówno Banki (malejący poziom marż odsetkowych) jak i Klientów (niskie oprocentowanie) do poszukiwania nowych produktów. Jednym z nich są **lokaty dwuwalutowe**. Produkt ten, dostępny zwykle dla Klientów Zamożnych, funkcjonuje już w kilku polskich bankach (m.in. BPH, BRE, Citi, Kredyt Bank) a jego konstrukcja opiera się na podobnych założeniach.

Klient otwiera lokatę w danej walucie (zwanej bazową) i wskazuje kurs (kurs zamiany – związany z poziomem ryzyka dla Klienta) po jakim Bank będzie miał prawo ją przewalutować na inną wskazaną w umowie walutę (zwanej walutą zamiany). W wyniku ukształtowania się kursu waluty, Bank dokonuje bądź nie, przewalutowania lokaty na walutę zamiany. W dniu zakończenia lokaty Klient otrzymuje kwotę lokaty wraz z oprocentowaniem (w walucie bazowej bądź walucie zamiany – stosownie do kształtowania się kursu walutowego). Korzyścią związaną z lokatą dwuwalutową jest dla Klienta potencjalnie wyższe oprocentowanie zaś dla Banku możliwość osiągnięcia wyższej marży. Konsekwencją wyższego oprocentowania jest jednak dla Klienta ryzyko związane z możliwością przewalutowania lokaty (po przewalutowaniu z waluty zamiany na walutę bazową może się bowiem okazać, że został naruszony kapitał lokaty) dla Banku zaś utrata Klienta o ile transakcja zamknęła się dla niego niekorzystnie a on nie do końca znał mechanizm jej funkcjonowania.

Konstrukcja lokaty dwuwalutowej.

Lokata dwuwalutowa to w rzeczywistości połączenie lokaty z transakcją terminową dotyczącą danej pary walut. Klient lokując środki a także godząc się na możliwość przewalutowania lokaty dostarcza Bankowi możliwość zawarcia transakcji terminowej na rynku międzybankowym z wykorzystaniem parametrów lokaty dwuwalutowej – umożliwia to zaoferowanie Klientowi podwyższonego oprocentowania, zwykle składającego się z dwóch składników: oprocentowania (porównywalnego z oprocentowaniem lokat negocjowanych) oraz premii za ryzyko (będącej w rzeczywistości częścią zysku z transakcji terminowej Banku). W części Banków Klient ma możliwość wyboru kursu zamiany – wiąże się z tym oczywiście ryzyko transakcji i wysokość premii. Ze względu na konieczność zawierania transakcji terminowych na rynku międzybankowym lokaty dwuwalutowe adresowane są w szczególności do Klientów Zamożnych, bardzo często objętych usługami typu Private Banking. Zwykle minimalną kwotą lokaty (wynikającą z konieczności operowania na rynku międzybankowym) jest 100.000 zł (lub ich równowartość w innych walutach), choć np. Bank BPH oferuje lokaty dwuwalutowe już od 25.000 zł. Z lokatami dwuwalutowymi wiąże się też zwykle dla Banków konieczność stosownych modyfikacji wewnętrznych systemów informatycznych. Pełna obsługa w systemie i rozbudowana sieć sprzedaży umożliwiła np. bankowi BPH obniżenie minimalnych kwot lokat oraz zaoferowanie ciągłej dostępności lokaty dwuwalutowej w ofercie Banku. Inne Banki bądź ograniczają się do indywidualnych, „szytych na miarę” lokat dwuwalutowych, bądź też przeprowadzają emisje okresowo (ograniczając ramy czasowe oferty).

Z lokatą dwuwalutową związane są następujące terminy i pojęcia:

- minimalna kwota lokaty – zwykle ustalona na poziomie ok. 100.000 zł (lub równowartości tej kwoty w walutach);
- waluta lokaty – waluta, w której lokata może być wniesiona – zwykle są to: PLN, USD, EUR, GBP;

- waluta zamiany – waluta na którą może być przewalutowana lokata w wypadku niekorzystnego dla Klienta ukształtowania się kursów walutowych – zwykle są to: PLN, USD, EUR, GBP; nie zawsze są przy tym możliwe wszystkie kombinacje walut lokaty i zamiany – np. w BPH nie jest możliwe wybranie jako waluty zamiany USD przy walucie lokaty EUR;
- okres umowny – okres trwania lokaty; zwykle lokaty zawierane są na okres od 2 tygodni do 1 roku; przy wyższych kwotach dopuszczalne są negocjacje terminów;
- oprocentowanie – zwykle oprocentowanie lokat dwuwalutowych jest stałe i składa się z dwóch składników: oprocentowania (porównywalnego z oprocentowaniem lokat negocjowanych) i premii za ryzyko (uzależnionej od wybranego kursu zamiany – im bardziej ryzykowny kurs zamiany – tym wyższa premia za ryzyko); w niektórych Bankach w umowach nie wyodrębnia się składników oprocentowania i jest ono podawane łącznie;
- przewalutowanie – dokonanie przewalutowania lokaty z waluty bazowej na walutę zamiany po kursie zamiany.
- warunki przewalutowania – decyzja o przewalutowaniu zapada zwykle przez porównanie kursu zamiany z kursem średnim NBP na 2 dni robocze przed upływem okresu umownego; zwykle przewalutowanie dotyczy również oprocentowania, choć np. w BPH oprocentowanie i premię Klient zawsze otrzymuje w walucie bazowej.
- zerwanie lokaty – zwykle jest związane z utratą odsetek oraz z koniecznością uiszczenia opłaty za zerwanie uzależnionej od kształtowania się kursów na rynku walutowym – nie opłaca się więc Klientowi zrywać lokaty przed terminem umownym by uniknąć przewalutowania (bo opłata może być dla niego bardziej restrykcyjna).

W odniesieniu do lokat dwuwalutowych możemy zaobserwować następujące relacje:

Kurs rozliczeniowy w dacie realizacji opcji		Przewalutowanie
Dla depozytu w PLN (waluta bazowa) przy USD/EUR (waluta zamiany)		
	od kursu zamiany	NIE
	od kursu zamiany	TAK
Dla depozytu w USD/EUR (waluta bazowa) przy PLN (waluta zamiany)		
	od kursu zamiany	TAK
	od kursu zamiany	NIE

Przykład lokaty dwuwalutowej

Założenia transakcji:

wysokość lokaty:	50.000 PLN
waluta bazowa:	PLN
waluta zamiany:	EUR
data złożenia depozytu:	30.01.2004
data zapadalności:	01.03.2004 (32 dni)
kurs PLN / EUR w dniu lokaty:	4,2413
kurs zamiany:	4,14 (kurs wybrany z zaoferowanych przez Bank przez Klienta – wiąże się z nim premia za ryzyko w wysokości 10,0%)
oprocentowanie:	4 % p.a.
premia za ryzyko:	10 % p.a.

Wariant I transakcji – korzystny dla Klienta:

W dacie zamiany 26.02.2004 kurs średni NBP kształtuje się na poziomie 4,1874.

Bank **nie dokonuje przewalutowania** – bo kurs rozliczeniowy (4,1874) jest wyższy od kursu zamiany (4,14). Klient otrzymuje kwotę lokaty: 50.000 PLN + odsetki: 613,70 PLN.

Zysk netto z tej transakcji dla Klienta wynosi: 438,36 PLN i jest równy premii za ryzyko (10% p.a.) - Klient otrzymuje więc odsetki 3,5 krotnie wyższe niż gdyby dokonał standardowej lokaty złotówkowej (zakładając jej oprocentowanie w wysokości 4%).

Dlaczego Bankowi nie opłaca się przewalutować? Po przewalutowaniu Klient otrzymałby kapitał lokaty w kwocie: 12.077,29 EUR – za które Bank musiałby zapłacić na rynku: 50.572,46 PLN (zatem musiałby dopłacić do transakcji 572,46 PLN).

Wariant II transakcji – niekorzystny dla Klienta:

W dacie zamiany 26.02.2004 kurs średni NBP kształtuje się na poziomie 4,00.

Bank **dokonuje przewalutowania** – bo kurs rozliczeniowy (4,00) jest niższy od kursu zamiany (4,14). Klient otrzymuje kwotę lokaty przewalutowaną na walutę zamiany: 12.077,29 EUR + odsetki: 613,70 PLN.

W przeliczeniu na złotówki Klient otrzymuje: 48.309,18 PLN + odsetki 438,36 PLN – w sumie 48.747,54 PLN – co kształtuje się poniżej kwoty ulokowanego kapitału. Klient w porównaniu do dokonania standardowej lokaty złotówkowej (zakładając jej oprocentowanie w wysokości 4%) traci ok 1.428 zł.

Dlaczego Bankowi opłaca się przewalutować – po przewalutowaniu Klient otrzymuje kapitał lokaty w kwocie: 12.077,29 EUR – za które Bank zapłacił na rynku: 48.309,18 PLN.

Podsumowanie

Jak widzimy lokaty dwuwalutowe są instrumentem dosyć ryzykownym dla Klientów – szczególnie w polskiej rzeczywistości – gdzie znaczne wahania kursów walutowych nie należą do rzadkości. Co ciekawe bezpośrednią stratę ponosi tylko Klient – Bank bowiem zabezpiecza się przed ewentualną stratą poprzez transakcje terminowe. W przypadku przewalutowania Klient może oczywiście poczekać na korzystniejszy kurs i z powrotem zamienić walutę – ale nie ma pewności czy i kiedy taka transakcja dojdzie do skutku. Lokaty dwuwalutowe są więc przeznaczone dla Klientów o ukształtowanych poglądach w zakresie kształtowania się kursów walutowych i zainteresowanych „graniem” na kursach walutowych w celu uzyskania wyższych zysków.

Banki na tych transakcjach zwykle mają dużo wyższe marże – mogą je bowiem uzyskiwać zarówno na oprocentowaniu jak też i na premii za ryzyko – zwykle marże te są co najmniej dwa razy wyższe niż przy zwykłych lokatach. Dodatkowo Bank zabezpieczony jest przed ew. stratami bądź transakcją terminową bądź poprzez obciążenie Klienta opłatą za zerwanie (zdarza się, że opłaty te dochodzą do kilkudziesięciu procent). Jednak Bank o ile nieodpowiednio dobierze Klientów – nie w pełni świadomych ryzyka - może w wypadku niekorzystnego dla Klientów przewalutowania stracić ich. Jeśli spojrzymy na ulotki to w niewielkim stopniu ostrzegają one Klientów przed ryzykiem – cały ciężar wytłumaczenia transakcji spoczywa więc na osobistym doradcy Klienta.

Czy produkt ten wart jest więc uwagi? Oczywiście tak o ile Klient w pełni zdają sobie sprawę z rodzaju transakcji w której uczestniczy – nie jest to bowiem zwykła lokata (w przypadku zwykłej lokaty zwykle nie ma bowiem możliwości by nie otrzymać zwrotu kapitału lokaty) lecz instrument ściśle związany z transakcjami terminowymi dotyczącymi rynku walutowego. Z drugiej strony Banki zwykle tak dobierają parametry swoich produktów by były one kompromisem pomiędzy oprocentowaniem wyższym od lokat standardowych a dopuszczalnym poziomem ryzyka. Trzeba też zauważyć, że świadomi Klienci z niewielkimi jak na rynek walutowy środkami mogą dzięki lokatom walutowym być uczestnikami i beneficjentami tego rynku.

Zastrzeżenia:

Autor niniejszego artykułu nie ponosi żadnej odpowiedzialności za decyzje podjęte na podstawie lektury artykułu. Wszystkie zawarte w artykule dane mają jedynie charakter informacyjny i nie mogą być przedmiotem jakiegokolwiek odpowiedzialności autora artykułu. Wykorzystanie artykułu lub jego części może się odbyć za zgodą autora poprzez serwis www.privatebanking.pl.

Więcej artykułów z zakresu Bankowości Prywatnej / Private Banking / Wealth Management w serwisie internetowym www.privatebanking.pl.